

Český prales?

Celkový stav lesů

- inventarizace lesů ČR 2004
- www.uhul.cz

- 3,49 % lesů nepřetěžuje se
- nestabilita
- převaha jehličnanů
- jednoduchá struktura
- škody spárkatou zvěří na 11,8 % stromů
- struktura a složení porostů důsledkem hospodaření v 19. a 20 .století

Přirozené lesy

	les původní	les přírodní	les přírodě blízký	přirozené lesy celkem
NP	674,75	5079,23	8532,11	14286,09
CHKO (jen v MZCHÚ)	174,61	2095,38	4803,35	7073,34
CHKO (jen nechráněné)	0,00	16,76	835,87	852,64
volná krajina (jen v MZCHÚ)	27,59	652,85	5173,87	5854,30
volná krajina (jen nechráněné)	0,00	57,53	549,26	606,79
celkem ČR	876,95	7901,76	19894,46	28673,17
rozloha uváděna vždy v [ha]			stav k 30.05.2006	

Prales - les původní

- člověkem víceméně neovlivněný les, kde dřevinná skladba i prostorová struktura odpovídají potenciální přirozené vegetaci
- i porosty, které byly v minulosti ovlivněny člověkem, ovšem zásah neměl vliv na vybočení z přirozené vývojové trajektorie a stopy takového zásahu již dávno nejsou patrné
- např. toulavá těžba jednotlivých stromů před více než 100 lety
- anglicky *original forest, virgin forest, primary forest*; německy *der Urwald*.

Les přírodní

- les vzniklý přírodními procesy, avšak člověkem v minulosti ovlivňovaný (zejména toulavou těžbou a pastvou, nikoliv sadbou nebo sítí)
- dřevinná skladba i prostorová a věková struktura převážně odpovídají stanovištním poměrům
- pomístně se mohou odchylovat
- např. po vyklučení části lesů ve středověku a jejich dlouhodobém ponechání samovolnému vývoji, dlouhodobým vlivem vyšších stavů zvěře apod.
-
- anglicky *natural forest*; německy *der Naturwald*.

Les přírodě blízký

- dřevinná skladba odpovídá převážně poměrům stanovištním, avšak prostorová struktura je jednodušší než v původním lese
- stopy dlouhodobého usměrňování jsou dosud patrné (odvoz odumřelého dříví, těžba dříví, výchovné zásahy apod.).
- anglicky *near-natural forest*;
německy *der naturnahe Wald*

přírodní (potencionální) stav

- model – stav, který by v současných ekologických podmínkách nastal za vyloučení vlivu člověka - teorie typu geobiocénu
- geobiocenóza = biocenóza + prostředí
- trofické řazení - obsah živin v půdě
- hydrické řady - vlhkostní režim půd
- klimaxovými biocenózami v našich zeměpisných šířkách lesy (min. 95% území)

vegetační stupně

- souvislost přírodní vegetace a výškového a expozičního klimatu
- typologický systém: 10 lesních vegetačních stupňů

(zastoupení v %)

- dubový (3)
- bukodubový (12)
- dubobukový (18)
- bukový (**36**)
- jedlobukový (22)
- smrkojedlobukový (3)
- smrkový (1)
- klečový alpský (0,29)
- subnivální

sukcese

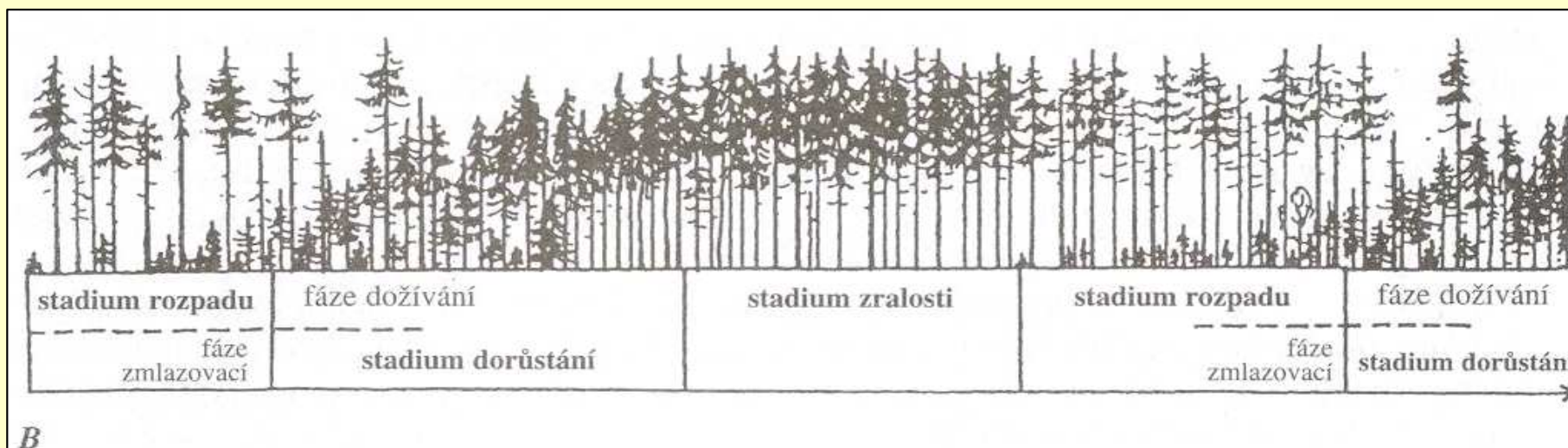
- přirozený směrovaný vývoj ekosystému na lokalitě – tendence k větší uspořádanosti – přestavba struktur biocenózy
- končí ustáleným ekosystémem (klimax)
- **primární sukcese** (vznik ekosystému na „nových“ půdách, např. po sopečné činnosti, zemětřesení)
- **sekundární sukcese** (vývoj po odstranění původního společenstva)

disturbance

- hlavní silou, která řídí dynamiku většiny lesních ekosystémů
- hlavní disturbanční faktory: vítr, hmyz
- historické prameny: bouří, vichřic případně i tornád se na našem území vyskytovaly poměrně často, i když nepravidelně, ale s vysokou pravděpodobností výskytu během 100, 200 nebo 300 let
- příčinná souvislost mezi populační dynamikou lýkožrouta obecného a výskytem větrných disturbancí

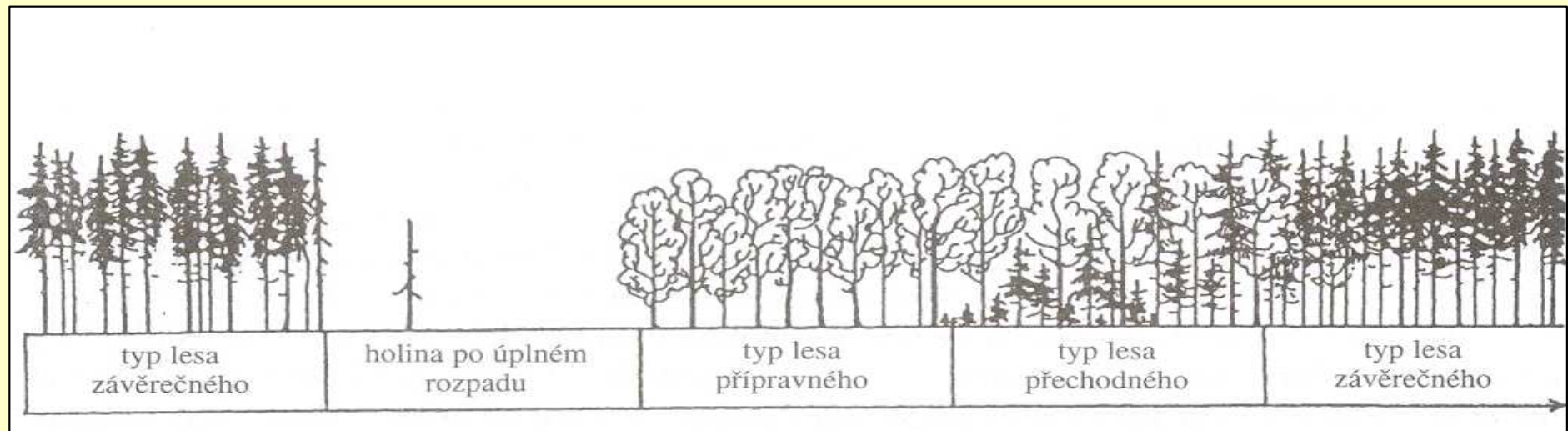
malý vývojový cyklus

- biot temperátních listnatých (smíšených) lesů
- vyšší teplota - dekompozice
- **stadium dorůstání – stadium optima (zralosti) – stadium rozpadu**
- jednotlivé stromy i skupiny zralých stromů zanikají usycháním, vývraty či zlomy
- maloplošná mozaika jednotlivých porostních stadií do výměry 0,5 ha

velký vývojový cyklus

- biom severské jehličnaté tajgy
- osídlování velkých volných ploch (holin)
- Katastrofický rozpad po disturbancích - obnova sekundární sukcesí
- **les přípravný** - krátkověký světlomilný porost tvořený pionýrskými dřevinami (bříza, osika, jíva, jeřáb, borovice, olše).
- **les přechodný**
- **les závěrečný** - stinné dřeviny (druhové složení dle stanoviště)
- rozpad zralého lesa jednorázově parazitem

- TROJMEZNÁ

ochrana adaptačního procesu

- adaptace = přizpůsobení se prostředí
- v konečném stadiu vykonávají přirozený výběr jedinců neschopných akceptovat změněné podmínky pro život paraziti - jejich poslání v biomech
- adaptace v boreálních lesích pouze jednorázově (obnova v dlouhých cyklech), adaptace listnatých lesů permanentní - typ listnatého lesa evolučně pokročilejší
- zásadní význam přirozené obnovy (jen 15 % z celkové obnovy)

přírodě blízké obhospodařování lesa

- les posuzován jako ekosystém
- les může trvale plnit žádoucí funkce (produkci dřeva, ochranu prostředí, zdravotní a rekreační efekty aj.).“
- objektem hospodaření v lesích není porost, ale jednotlivý strom
- neholosečné hospodářství
- biologické automatizace
- omezování vkladů přídatných energií do biologických procesů lesní výroby
- Společnost PRO SILVA BOHEMICA

různé managementy

- I. zóny NP: ochrana procesů → ponechání **samovolnému vývoji**
- chráněné objekty (zcela určité ekosystémy): součinnost lesníka – např. aktivní ochrana zmlazení → metoda „**narovnání narušených vývojových vztahů**“
- les hospodářský nebo les zvláštního určení: co nejrychlejší přiblížení k závěrečnému klimaxovému stavu, který se pak již bude samoobnovovat v rámci malého vývojového cyklu → šetrné **ekologicky přiměřené hospodaření**

výzkum dynamiky pralesovitých rezervací ČR

- od 1994, oddělení ekologie lesa AOPK, dnes Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví Průhonice
- hlavní cíl: opakovaná měření 13 objektů zachycených ing. Eduardem Průšou v 70. letech 20. stol.
- rozšířit porosty o další důležité srovnávací objekty, vyhodnotit vývojové změny, zobecnit poznatky o vývojové dynamice pralesovitých porostů, navrhnout konkrétní postupy managementu jednotlivých rezervací
- elektronické zpracování dat

Co vypráví prales